

PRENUMERATA wynosi
w Krakowie: miesięcznie
kor. 2, kwartalnie kor. 6;
za jednorazowe zanosze-
nie do domu dopłaca się
40 hal., za dwurasowe
60 hal.Na prowincji: miesięcznie
kor. 2 hal. 70, kwartalnie
kor. 8. W państwie nie-mieckiem: kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwura-
wą wysyłkę dziennie DOPLACA SIĘ 50 hal. miesięcznie Zmiana adresu: 40 hanieopieczątowane nie podlegają opłacie pocztowej.—Fekopiswó redakcja nie zwrac
Adres Red.: Ul. św. Krzyża 1. 7. Adres tel. „Głos Narodu“ Kraków. Telefon Nr. 190

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny, założony w r. 1893 przez Józefa Rogosza.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupré.

Osobna prenumerata na
wydanie poranne wynosi
miesięcznie w miejscu a
z odnośzeniem do domu
1 koronę.Numer poranny 4 h., wie-
czorny 10 h. Listy pienię-
żne i przekazy na prenu-
meratę i inseraty, franco
do Administracji „Głosu
Narodu“. — Prenumeratę
oprócz upoważnionych a-
gencji przyjmuje każdy
urząd pocztowy w obrębie
monarchji i w państwie
niemieckiem. ReklamacjeUgłoszenia (inseraty) przyjmuje upoważniony przedsiębiorca tego działu p. Włodzimierz Strycharski w biurze inseratowem „Głosu Narodu“, róg św. Krzyża i Mikołajskiej
l. 7. Od miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 hal. za każdy następny raz 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Słowo-
skrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmują: we Lwowie S. Sokołowski, pasaż Haasmanna, w Wiedniu Haaserstein & Vogler, (także w Hamburgu, Frankfurt
nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wrocławiu) M. Opelt, E. Mosse, N. Duker, H. Schalek, w Paryżu C. Adam, rue de Varenne 38.

Od Administracji.

Szan. P. T. Prenumeratorów uprasza-
my o rychłe odnowienie prenumeraty,
celem uniknięcia przerwy w dostawie
dziennika.

Prenumerata na miesiąc grudzień wy-
nosi w miejscu 2 kor., z odnośzeniem
2 kor. 40 hal., na prowincji 2 k. 70 h.

Nowo przystępujący prenumerato-
wie otrzymają początek sensacyjnej
powieści „Narzeczona Lotaryngji“ Ju-
jusza Mary, pierwsze 36 arkuszy za
dopłatą 80 hal.

TERROR.

Nasze stanowisko wobec reformy wyborczej,
było zawsze jasne, i zdecydowane. Jesteśmy zwo-
lennikami powszechnego głosowania, i wszystkie
usiłowania skierowane ku uzyskaniu tej reformy
na drodze legalnej, znajdują zawsze stanowcze po-
parcie w naszym dzienniku. Ale jutrzejsza mani-
festacja, rzekomo poświęcona walce o prawa wy-
borcze, jest objawem niesłychanego terroru par-
tyjnego, i jaskrawą negacją wolności.

Gdyby jutro przeprowadzono w Krakowie,
„równe, tajne i powszechne“ głosowanie, czy ma
być strejk jednodniowy, — 9 dziesiątych mieszk-
kańców oświadczyłoby się niezawodnie przeciwko
nieproduktywnej i hałaśliwej demonstracji;
tymczasem nacisk garści ludzi, zdecy-
dowanych na wywołanie nawet najstraszniejszej
awantury, byle zadokumentować siłę swojej par-
tji, zmusza znaczną część spokojnej i pracowitej
ludności, do zaniechania pracy...

Ale tak już pojmują wolność socjaliści. Istnie-
je ona tylko dla nich, — a reszta, to znaczy ol-
brzymia większość — ma pokornie słuchać ich
rozkazów! Czyż nie jest to potworne wypaczenie
zasad obywatelskiej równości i pogwałceniem swo-
body przekonani. — gdy się zmusza do udziału w
politycznej demonstracji ludzi zupełnie przeciwnych
opinji!

Kto chce strejkować ma do tego wszelkie pra-
wo, — i nikomu nie wolno zmuszać go do pracy,
ale na odwrót, terroryzowanie przeciwników bez-
robocia groźbami rozlewu krwi, jest objawem ty-
ranii równie niegodziwym i potępienia godnym
jak bezprawia popełniane przez despotów na tro-
nach...

Socjaliści korzystają z tego, że rząd jest słaby
a społeczeństwo nie zorganizowane, — ale bron-
ją którą obecnie się posługują z taką bezwzględno-
ścią, bardzo łatwo może się obrócić przeciwko
nim, ale w każdym razie w ten sposób walczą nie
szermując wolnością, ale ulicznymi demagogami, któ-
rzy dla dogodzenia osobistym ambicjom, depczą
najwyższe zasady sprawiedliwości i prawa...

Kongres w Moskwie.

Z niecierpliwością oczekiwała opinja publi-
czna rezultatu obrad obecnego kongresu ziemskie-
go w Moskwie.

Działacze ziemscy i miejscy, którzy do-
tychczas tak wytrwale walczyli z rządem despotycz-
nym i odbywali zjazdy wbrew zakazom i repre-
sjom władz, tym razem zgromadzili się nietylko z
wiedzą najwyższego przedstawiciela rządu, ale
nawet na jego życzenie, aby wypowiedzieć swoje
stanowisko wobec gabinetu Wittego. Z Wittem,
czy przeciw niemu — oto pytanie, na które przede
wszystkiem Kongres miał odpowiedzieć. I trzeba
przyznać, że rozstrzygnięcie tego trudnego zada-
nia przypadło w bardzo krytycznej chwili, wy-
nikiem czego było właśnie to wahanie, jakie
dało się zauważyć wśród ziemców na zjeździe
moskiewskim.

Podczas obrad kongresu w kilkunastu gu-
bernjach wybuchła gwałtowna rewolucja agrar-
na, a właściwie bunt chłopów, którzy w ciągu
kilkunastu dni puścili z dymem i zniszczyli do-
szcześnie setki majątków. To groźne widmo bun-
tów chłopskich nie mogło rzecz prosta pozostać
bez wpływu na nastrój kongresu, który w oso-
bach wielu swoich uczestników zdradzał niekie-
dy zbyt pojednawcze usposobienie względem rzą-
dów Wittego. I dziwić się temu nie można.
Działacze ziemscy, zgromadzeni na kongresie
znaleźli się w położeniu bardzo trudnym. Bro-
niąc dotychczas tak wytrwale zasad demokra-
tycznych i domagając się dla ludu równego pra-
wa wyborczego, stanęli wobec groźnej rewolucji
agrarniej, zobaczyli wymierzone przeciwko nim
ostrze tego samego ludu, którego praw bronili
Witte obiecuje przyjąć ich program konstytu-
cyjny i spełnić ich żądania — rewolucja, choć
dąży niemal do tego samego celu, co i ziemcy,
może znieść z powierzchni nie tylko rząd, ale
także ich samych. Gdy oni będą walczyć o pra-
wo ludu, ten lud będzie może palić i niszczyć ich
własne majątki, zagrażać nawet ich życiu!

Przed takim dylematem stanął ostatni kon-
gres ziemski. Znaczna też część mówców, z ks.
Trubeckim na czele, wskazywała na niebezpie-
czeństwo anarchji i szerzące się coraz groźniej
rozruchy agrarne, radząc popierać Wittego w je-
go pracy reformistycznej i ułatwić w ten sposób
dzieło odrodzenia Rosji. Ten pogląd znalazł na-
wet swój wyraz w przedstawionej pierwotnie
przez biuro zjazdu rezolucji, która wyrażała vo-
tum zaufania obecnemu rządowi i obiecywała mu
poparcie ziemców, o ile Witte nie zejdzie z drogi
wskazanej w manifestie z dnia 30 października.
Jak można było jednak przypuszczać, ta ogólni-
kowa, nie stawiająca żadnych określonych
postulatów rezolucja nie mogła być przyjęta. Bo
czyż rząd Wittego nie zszedł bardzo daleko z dro-
gi określonej przez ostatni manifest? I na tem
stanowisku stanęła właśnie większość uczestni-
ków kongresu, z Rodiczewem na czele, wykazu-
jąc, że właśnie w erze konstytucyjnej rząd do-

puścił się samowoli i pogwałcenia praw obywa-
telskich, a przez ogłoszenie stanu wojennego w
całym Królestwie Pol. zdradził swe dawne biu-
rokratyczno-despotyczne intencje, niebezpieczne
i dla rosyjskiego ruchu wolnościowego. Jak do-
niosły ostatnie telegramy poglądy te zwyciężyły,
rezolucja biura zjazdu, pierwotnie zaproponowa-
na, została cofnięta, a na jej miejsce uchwalono
inną. Wprawdzie ziemcy nie odmówili popar-
cia swego Wittemu, lecz postawili postulaty,
których spełnienie umożliwi im dopiero współ-
działanie z rządem. Wśród postulatów tych znaj-
dują się między innymi: zniesienie stanu wojen-
nego w Królestwie, wprowadzenie języka pol-
skiego do sądownictwa, gmin i szkół początko-
wych oraz przekazanie sprawy autonomji Kró-
lestwa przyszłemu zgromadzeniu narodowemu.

I inaczej być nie mogło. Czyż ziemcy, któ-
rzy dotychczas tak śmiało walczyli o prawa i swo-
body konstytucyjne, mogli teraz, nie narażając
się na zarzut odstępstwa, stać się podporą rządu
gwałcącego prawa?

Kongres ziemski nie odrzucił możliwości po-
rozumienia z rządem i wyraził gotowość popie-
rania Wittego, nie mógł jednak tego uczynić
bez zastrzeżeń, bez postawienia warunków. A
wśród tych warunków musiało się znaleźć i znie-
sienie stanu wojennego w Królestwie. Wyjęcie
bowiem z pod praw całego kraju jest nie tylko
prowokacją rzuconą narodowi polskiemu, lecz
wskazówką i dla społeczeństwa rosyjskiego, że
obecny rząd, może w danej chwili, tak samo po-
stąpić wobec rdzennej Rosji...

Jakkolwiek kongres moskiewski nie mógł
rzecz prosta przejść do porządku dziennego nad
sprawą polską i zsolidaryzować się bezwzględnie
z rządem, który świeżo dopuścił się takiego gwał-
tu, niemniej jednak stanowisko, jakie zajęli uc-
zestnicy kongresu, gorące i pełne życzliwości dla
narodu polskiego przemówienia wielu Rosjan, któ-
rzy piętnowali w ostrych słowach prowokacyjne
komunikaty rządowe w sprawie Królestwa Pol-
skiego i ostateczne uchwały kongresu w sprawie
autonomji, przyjęte niemal jednogłośnie — wszy-
stko to świadczy o szczerości i szlachetnej bezstron-
ności najwybitniejszych przedstawicieli narodu
rosyjskiego i pozwala wróżyć że era zgodnego
współżycia obydwóch narodów zbratanych has-
łem: „za naszą i waszą wolność“ jest już niedale-
ką i że żadne syki gadzinowe czynowników nie zdo-
łają zerwać nawiązanych nici.

Austro-Węgry i Niemcy na Bałkanie.

Nasz korespondent wiedeński (Mm.) pisze:
Polityka berlińska jest mocno zirytowana
na widok solidarności mocarstw, na widok de-
monstracji morskiej, jaką mocarstwa urządzają
na wodach tureckich, na widok odosobnienia, w
jakim się Niemcy znalazły. Straszy też dyploma-
cję niemiecką myśl, iż wpływ Niemiec nad

